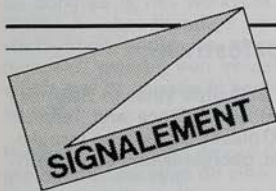

tish Association, promoting Science and Technology heeft tot doel wetenschap en techniek voor een groot publiek aantrekkelijk te presenteren. Daartoe worden allerlei middelen ingezet: tentoonstellingen, films, presentaties, cursussen, zelfwerkzaamheid, projecten, experimenten, etc. Het festival trekt elk jaar vele duizenden bezoekers uit binnen- en buitenland.

Nederlandse gezinsraad

Sinds 1 januari jl. is (het bestuur van de) Nederlandse Gezinsraad, instituut voor primaire leefvormen, als volgt samengesteld: dr. A. J. P. M. van der Avort, docent gezinssociologie

aan de RU Utrecht; dr. A. L. den Broeder, adviseur voor sociaal beleid en onderzoek; prof. mr. W. C. E. Hammerstein-Schoonderwoerd, bijzonder hoogleraar in het personen- en familierecht aan de KU Nijmegen; mr. H. Th. ten Hagen-Pot, o.a. lid van Provinciale Staten van Overijssel; drs. M. P. van der Hoek, hoofddocent openbare financiën aan de Erasmus Universiteit Rotterdam; drs. J. M. Tromp, arts-psychotherapeut van de RIAGG Utrecht; mr. C. M. I. Moolhuysen-Fase (voorzitter), o.a. vice-voorzitter Centrale Raad voor de Gezinsverzorging; W. J. Kozijn, burgemeester van 's-Graveland; mr. J. M. Sepers, accountant; mr. G. M. T. Hoyck van Papendrecht-Gebbink en mr. P. Vlaardingebroek, docent familie- en jeugdrecht aan de KU Brabant.

Gezondheidsvoorlichting

Landelijk centrum GVO, 1989. Effectief voorlichten over gezond gedrag: trends uit onderzoek. H. Kanters en P. Liedekerken.

Dit rapport bouwt voort op het boek "Effectiviteit van GVO" van Jonkers uit 1988 dat een overzicht geeft van de wetenschappelijke kennis over doeltreffendheid van GVO (gezondheidsvoorlichting en -opvoeding). Een nieuw rapport is gerechtvaardigd, omdat het boek weinig praktische aanwijzingen geeft voor Nederland. Zoals te verwachten, kunnen de succesvolle buitenlandse projecten bijna nooit klakkeloos geïmporteerd worden. De auteurs hebben geprobeerd richtlijnen en randvoorwaarden te distilleren voor effectieve Nederlandse gezondheidsvoorlichting.

Op deze wijze helpen zij de gedachten te bepalen over organisatie, doelen, middelen, etc. van gezondheidsvoorlichting.

In het rapport komen opzet en uitvoering van de buitenlandse voorlichtingsprojecten goed aan de orde. Ook wordt bezien op welke manier de buitenlandse ervaringen bruikbaar zijn voor Nederland. Een project dat weinig Nederlands aandoet, zoals fitness in bedrijven, kan toch relevante en leerzame aanbevelingen opleveren voor het opzetten van varianten binnen een Nederlandse bedrijfs-cultuur, zo blijkt.

Het rapport heeft vier thema's in evenzoveel hoofdstukken, te weten: roken, eten, drinken en bewegen. In een apart vijfde hoofdstuk komt aan de hand van twee projecten de zogenaamde "community benadering" aan de orde. De auteurs noemen deze aanpak veelbelovend voor Nederland, al merken zij op dat men hier niet van een echte "community" kan spreken. (EF)

Milieukeurmerk

SWOKA, 1989. Keurmerken en milieu. P. J. S. Siderius. Rapport nr. 84.

Het succes van een keurmerk hangt in grote mate af van de vraag of consumenten in staat en bereid zijn deze keurmerken bij hun aankoopbeslissing te gebruiken. SWOKA heeft de haalbaarheid onderzocht van twee soorten keurmerken, die geheel of gedeeltelijk betrekking hebben op milieu-aspecten van producten.

Uit het onderzoek blijkt dat consumenten positief staan tegenover een milieukeurmerk. Toch verwachten zij daarvan maar weinig effect. Meer vertrouwen hebben zij in een verbod op schadelijke producten.

Overigens hebben zij de indruk dat echt milieuschadelijke producten toch niet op de (Nederlandse) markt kunnen komen. Tien procent van de ondervraagden geeft aan altijd een product met een milieukeurmerk te zullen kopen, mits het niet slechter is. Iets duurder mag wel. Bij deze tien procent zijn ouderen en alleenstaanden oververtegenwoordigd. Deze groepen blijken ook hoog te scoren op andere milieu-gedragingsvariabelen zoals het gebruik van de glasbak.

De auteur pleit voor een basiskeurmerk, waarbij veiligheid en kwaliteit standaard gekeurd worden. Wordt aan deze aspecten voldaan dan kan getest worden op milieuvriendelijkheid, energieverbruik en andere eigenschappen, bij verf bijvoorbeeld het milieu-aspect, bij koffiezetmachines de bruikbaarheidsduur. Een milieukeurmerk alleen is minder zinvol, daar consumenten aangeven alleen interesse te hebben voor milieuvriendelijke producten, die niet slechter zijn. Buiten beschouwing van het onderzoek blijft hoe verschillende aspecten binnen een keurmerk tegen elkaar afgewogen moeten worden. (EF)

Biotechnologie 1

SWOKA, 1989. Consument en biotechnologie, kennis en meningsvorming van consumenten over biotechnologie. Anneke Hamstra, Marijke H. Feenstra. Rapport nr. 85.

Hamstra en Feenstra hebben onderzocht wat Nederlanders over biotechnologie weten en wat ze ervan vinden. Een doel van het onderzoek was de acceptatie van biotechnologie te voorspellen onder het Nederlandse publiek. Het rapport beoogt bovendien meer duidelijkheid te verschaffen over hoe en waar te be-

ginnen bij voorlichting over biotechnologie. Voorlichting is nodig omdat "een weloverwogen stellingname van groepen consumenten te prefereren is boven slecht geïnformeerde reacties op incidenten." (pag. 56)

Het onderzoek is gebaseerd op een enquête onder 1729 huishoudens (onderzoek kennisniveau) en groepsinterviews/discussies (onderzoek meningsvorming). Uit het onderzoek blijkt dat biotechnologie voor velen een verwarrend begrip is. Van min of meer dagelijkse artikelen zoals bier, groene zeep, melk of penicilline weet het grootste deel van de consumenten niet of het met behulp van biotechnologie gemaakt is.

Bij de meningsvorming over biotechnologie blijken de toepassingen bij respectievelijk micro-organismen, planten, dieren en mensen op steeds grotere ethische bezwaren te stuiten. De mening van consumenten over biotechnologie in de medische en voedingsmiddelensector is tweeslachtig, over toepassingen in de milieusector is men daarentegen onverdeeld positief.

Opvallend is dat van een vooraf opgestelde lijst van argumenten voor of tegen het gebruik van biotechnologie ongeveer een derde niet door de ondervraagden werd genoemd; wel brachten de ondervraagden nog eens 40 nieuwe argumenten naar voren. De onderzoekers concluderen dat de meningen over dit onderwerp nog niet zijn uitgekristalliseerd. Gezien het complexe karakter van het onderwerp en het geringe kennisniveau bevelen de auteurs aan met voorlichten te beginnen bij groepen die meer bij het onderwerp zijn betrokken, zoals boeren of milieu-groeperingen. (EF)

Biotechnologie 2

SWOKA, 1990. Biotechnologie: actie of reactie? Onderzoek naar consumentenaspecten van biotechnologie en de rol van de consumentenbeweging op dit technologiegebied. G. Fonk. Rapport nr. 88.

Dit rapport sluit aan op het hiervoor genoemde SWOKA-rapport van Hamstra en Feenstra. Het handelt over relevante consumentenaspecten in de moderne biotechnologie en de mogelijke rol van de consumentenbeweging in de biotechnologie.

In het rapport wordt gepleit voor de oprichting van een platform biotechnologie, waarin diverse maatschappelijke groeperingen, overheid, wetenschap en bedrijfsleven met elkaar over de maatschappelijke en consumentenaspecten van biotechnologie kunnen discussiëren. Dit voorstel sluit aan bij de initiatieven

die in de Rijksbegroting 1990 van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij worden aangekondigd.

Verder gaat het rapport in op de onzekerheden en angsten die bij consumenten (kunnen) leven over produkten die op basis van moderne biotechnologie worden gemaakt. Om deze te verminderen en de maatschappelijke acceptatie te bevorderen doen de auteurs de aanbeveling om te komen tot een Programma van consumenteneisen, dat bij de ontwikkeling van nieuwe biotechnologische produkten kan worden meegenomen. Andere aanbevelingen uit het rapport: overleg om tot maatschappelijke normering te komen, het opstellen van beslisschema's om risicoanalyse te bevorderen en een waarnemer van de consumentenbeweging bij het productieproces. (JG)

Binnenmilieu

Binnenshuis zijn allerlei milieufactoren van invloed op de gezondheid. De Nederlandse Vereniging voor Medische Milieukunde heeft onlangs een videoproduktie laten maken, waarin de belangrijkste van deze factoren worden behandeld. Zo komen aan de orde het leefmilieu, vocht en ventilatie, bestrijdingsmiddelen, schoonmaakmiddelen, hobby en doe-het-zelf activiteiten en verbrandingsgasen. Ook worden gedragsalternatieven gegeven voor milieu en gezondheidsvriendelijk handelen in huis. Door bepaalde dingen te doen of te laten, hebben mensen de kwaliteit van het binnenmilieu zelf in de hand.

Maatschappelijke organisaties en verenigingen en gezondheidsdiensten kunnen de video gebruiken bij hun voorlichtingsactiviteiten.

De video, getiteld Binnenmilieu en gezondheid heeft een speelduur van ongeveer 15 minuten en is verkrijgbaar bij het Distributiecentrum DOP, postbus 20014, 2500 EA Den Haag, tel. (070) 3789885.